Publikováno 31.12.2017 Příroda Kraslicka, **4**: 73–89, 2017

Příspěvek k poznání motýlí fauny (Insecta: Lepidoptera) Kraslicka: nástin motýlího společenstva přírodních enkláv Krásná Lípa a Přebuz

Contribution to the knowledge of Lepidoptera (Insecta) of the Kraslice region (west Bohemia, Czechia): an introduction to the community of Lepidoptera of Krásná Lípa and Přebuz environs

Petr Heřman

Společnost pro ochranu motýlů, Solní 127, CZ-383 01 Prachatice
petr.272@centrum.cz

Abstrakt
Práce uvádí 167 druhů motýlů zjištěných faunistickým výzkumem (doplněným extenzivními daty z období 1986–2003) enkláv Krásná Lípa a Přebuz na Kraslicku v sezóně 2015. Vedle řady lesních a lučních druhů typických pro vyšší polohy byly zaznamenány také taxony vázané na vřesoviště, rašeliniště, ale i xerotermní lokality, včetně několika vzácněji nalézaných druhů (např. *Pharmacis fusconebulosa*, *Incurvaria oehlmanniella*, *Pleurota bicostella*, *Athrips pruinosella*, *Neofaculta ericetella*, *Acleris laterana*, *Phiaris palustrana*, *P. bipunctana*, *Stictea mygindiana*, *Rhopobota naevana*, *R. myrtillana*, *Epinotia pygmaeana*, *Colias palaeno*, *Erebia ligea*, *Cosmotriche lobulina*, *Saturnia pavonia*, *Peribatodes secundaria*, *Pungeleria capreolaria*, *Macaria brunneata*, *Jodis putata*, *Odezia atrata*, *Pasiphila debiliata*, *Entephria caesiata*, *Xanthorhoe incursata*, *Idaea ochrata*, *Hypena crassalis*, *Crypsedra gemmea*, *Lithomoia solidaginis*, *Lycophotia porphyrea*, *Eurois occulta*). Z ochranářského hlediska jsou důležité čtyři druhy zařazené do červeného seznamu (jmenovitě *Stictea mygindiana*, *Aporia crataegi*, *Colias palaeno*, *Argynnis adippe*). Ze skupiny tzv. denních motýlů (Rhopalocera) byly pro území Kraslicka nově zaznamenány druhy *Leptidea juvernica* a *Argynnis adippe* a počet druhů této atraktivní skupiny, aktuálně udávaných z Kraslicka, tak vzrůstá na 52.

Klíčová slova
Lepidoptera, Česko, Kraslicko, faunistický výzkum

Abstract
Altogether 167 species of Lepidoptera are reported from the environs of Krásná Lípa and Přebuz (faunistic research in 2015 plus extensive data from the period 1986–2003) in the paper. Except numerous forest and meadow species typical for higher altitudes, also heathland, peatbog or even thermophilous taxa, including several rarely recorded species, were found (i. e. *Pharmacis fusconebulosa*, *Incurvaria oehlmanniella*, *Pleurota bicostella*, *Athrips pruinosella*,

Neofaculta ericetella, *Acleris laterana*, *Phiaris palustrana*, *P. bipunctana*, *Stictea mygindiana*, *Rhopobota naevana*, *R. myrtillana*, *Epinotia pygmaeana*, *Colias palaeno*, *Erebia ligea*, *Cosmotriche lobulina*, *Saturnia pavonia*, *Peribatodes secundaria*, *Pungeleria capreolaria*, *Macaria brunneata*, *Jodis putata*, *Odezia atrata*, *Pasiphila debiliata*, *Entephria caesiata*, *Xanthorhoe incursata*, *Idaea ochrata*, *Hypena crassalis*, *Crypsedra gemmea*, *Lithomoia solidaginis*, *Lycophotia porphyrea*, *Eurois occulta*). Four species included in the regional red list (namely *Stictea mygindiana*, *Aporia crataegi*, *Colias palaeno*, *Argynnis adippe*) are important for nature conservation. Two species of Rhopalocera (*Leptidea juvernica*, *Argynnis adippe*) were newly recorded in the Kraslice region and the list of Rhopalocera for the studied area now includes 52 species.

Key words
Lepidoptera, Czechia, Kraslice region, faunistic research

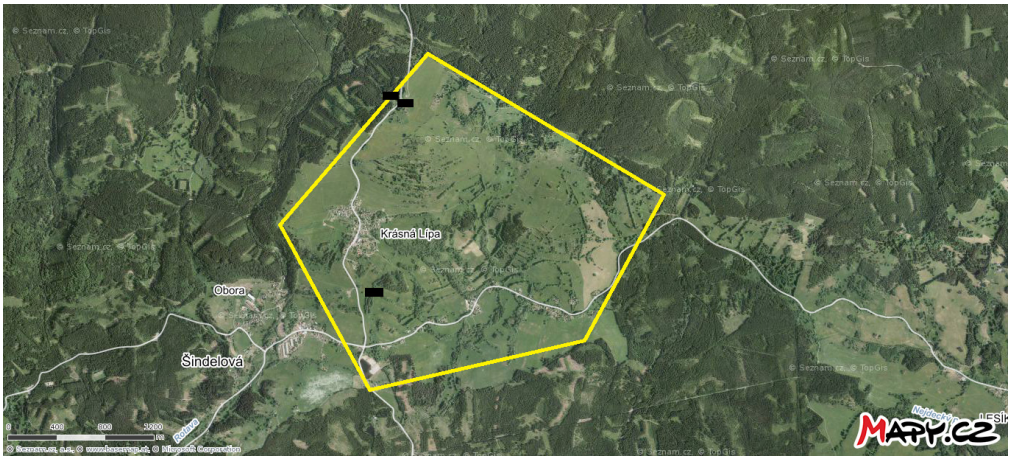
Úvod

Průzkum motýlího společenstva na území přírodních enkláv Krásná Lípa a Přebuz proběhl v roce 2015 v rámci přípravy podkladů pro nové registrace významných krajinných prvků a k vytvoření optimálních podmínek pro výskyt a přirozený vývoj ohrožených druhů hmyzu na územích v působnosti odboru životního prostředí Městského úřadu Kraslice. Z oblasti Kraslicka jsou pro několik území k dispozici data o výskytu denních motýlů (Rhopalocera) (Jiskra 2005, 2006, 2007a, b, Vitner 2009, Hejkal et al. 2014), systematický průzkum motýlí fauny z okolí Krásné Lípy a Přebuzi však není autorovi této práce znám. Níže uvedená zjištění by měla napomoci komplexnějšímu poznání místní motýlí fauny a případné aplikaci vhodných opatření pro její ochranu.

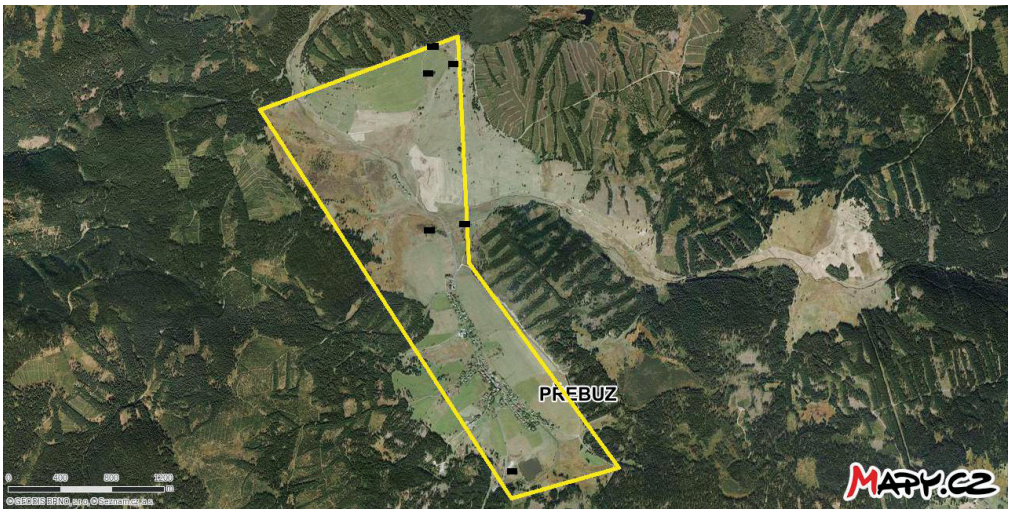
Metodika

Lokality (vymezené na obr. 1 a 2) byly navštěvovány v průběhu vegetační sezóny 2015 (konkrétně v termínech 8.5., 6.6., 2.7., 13.–14.7., 12.8., 27.8. a 10.10.). Při exkurzích bylo použito metody individuálního pozorování během časované pochůzky (druhy s denní aktivitou), metody lákání na světelné zdroje (160W rtuťová výbojka napájená agregátem, samočinné světelné lapače s katodovou UV trubicí Akasa AK-178), lákání na syntetické feromony, hledání vývojových stadií a jejich projevů (požerků, zámotků). Do průzkumu byly v zájmu podchycení maximální biodiverzity zahrnuty všechny typy stanovišť na průzkumných plochách (kulturní a podmáčené louky, fragmenty rašelinišť a vřesovišť, kulturní lesní porosty, pásy křovin a remízky, fragmenty antropogenních trávníků). Systém a vědecké názvosloví vycházejí z prací Laštůvky & Lišky (2011) a

Macka et al. (2015). Vzhledem k částečně popularizační povaze periodika jsou v seznamu zjištěných druhů u taxonů ze skupiny „Macrolepidoptera“, kromě čeledí Geometridae a Noctuidae, z praktických důvodů uvedena i česká jména (dle Macka et al. 2007, 2008, 2015), která však nemají systematickou hodnotu. Za názvem každého zjištěného druhu následuje chronologický přehled nálezů z roku 2015 s lokalizací (KL = Krásná Lípa, P = Přebuz) a uvedením četnosti (číselný počet exemplářů („ex.“) nebo slovní vyjádření). Doplňující faunistická data z období 1986–2003, týkající se několika pozorování z navazujících lokalit Rolava – Velké jeřábí jezero a Rolava – Velký močál, poskytl J. Liška (Strnady). K ochranářsky významným a některým dalším druhům, zajímavým např. faunisticky, indikačně či taxonomicky, je připojen doplňující komentář. Většinu nálezů determinoval zpracovatel, s determinací některých druhů ze skupiny “Microlepidoptera” vypomohl J. Liška. Dokladové exempláře k významnějším nebo determinačně problematičtějším nálezům jsou uloženy ve sbírce autora a J. Lišky.

Obr. 1. Krásná Lípa: vymezení studovaného území (žluté ohraničení) a vyznačení bodů odchytu na světelné zdroje (černé obdélníčky). Zdroj: www.mapy.cz, upravil P. Heřman.
Fig. 1. Krásná Lípa: the study area (yellow borders) and localisation of light sources (black rectangles). Source: www.mapy.cz, modified by Petr Heřman.

Obr. 2. Přebuz: vymezení studovaného území (žluté ohraničení) a vyznačení bodů odchytu na světelné zdroje (černé obdélníčky). Zdroj: www.mapy.cz, upravil P. Heřman.
Fig. 2. Přebuz: the study area (yellow borders) and localisation of light sources (black rectangles). Source: www.mapy.cz, modified by Petr Heřman.

Výsledky – komentovaný seznam zjištěných druhů

Micropterigidae (chrostíkovníkovití)
Micropterix calthella (Linnaeus, 1761): 6.VI. (KL, hojně)

Hepialidae (hrotnokřídlecovití)
Triodia sylvina (Linnaeus, 1761) – hrotnokřídlec salátový: 27.VIII. (P, 1 ex.)
Pharmacis fusconebulosa (De Geer, 1778) – hrotnokřídlec kapradinový: 13.–14. VII. (KL, 1 ex.; P, 2 ex.)

Incurvariidae (kovovníčkovití)
Incurvaria oehlmanniella (Hübner, 1796): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)

Argyresthiidae (molovkovití)
Argyresthia conjugella Zeller, 1839: 6.VI. (P, 1 ex.), 2.VII. (P, 1 ex.)

Plutellidae (zápředníčkovití)
Plutella xylostella (Linnaeus, 1758): 6.VI. (P, 1 ex.), 27.VIII. (P, 2 ex.)

Glyphipterigidae (klínovníčkovití)
Glyphipterix haworthana (Stephens, 1834): 11.VI.2003 (Rolava – Velký močál, 1 ex.)

Glyphipterix simpliciella (Stephens, 1834): 6.VI. (KL, 1 ex.)

Oecophoridae (krásněnkovití)
Pleurota bicostella (Clerck, 1759): 6.VI. (P, 1 ex.), 2.VII. (P, 1 ex.)

Elachistidae (trávníčkovití)
Elachista albidella Nylander, 1848: 7.VII.1988 (Rolava – Velké jeřábí jezero, 2 ex.), 31.VII.1990 (Rolava – Velké Jeřábí jezero, 1 ex.)
Elachista kilmunella Stainton, 1849: 7.VII.1988 (Rolava – Velké jeřábí jezero, 1 ex.), 11.VI.2003 (Rolava – Velký močál, 4 ex.)
Agonopterix liturosa (Haworth, 1811): 27.VIII. (P, 1 ex.)
Agonopterix heracliana (Linnaeus, 1758): 8.V. (KL, 1 ex.)
Depressaria chaerophylli Zeller, 1839: 8.V. (KL, 1 ex.)

Gelechiidae (makadlovkovití)
Athrips pruinosella (Lienig & Zeller, 1846): 24.–25.VI.1986 (Rolava – Velké jeřábí jezero, 2 ex.)
Neofaculta ericetella (Geyer, 1832): 11.VI.2003 (Rolava – Velký močál, 1 ex.), 13.VII. (P, 1 ex.)
Acompsia cinerella (Clerck, 1759): 6.VI. (P, 1 ex.)

Pterophoridae (pernatuškovití)
Stenoptilia pterodactyla (Linnaeus, 1761): 2.VII. (P, 1 ex.), 13.VII. (KL, P, hojně)

Tortricidae (obalečovití)
Aethes hartmanniana (Clerck, 1759): 6.VI. (KL, 1 ex.)
Acleris laterana (Fabricius, 1794): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Acleris aspersana (Hübner, 1817): 27.VIII. (P, 1 ex.)
Syndemis musculana (Hübner, 1799): 6.VI. (P, 1 ex.)
Celypha siderana (Treitschke, 1835): 2.VII. (P, početně kolem roztroušených porostů *Spiraea* sp.)
Phiaris palustrana (Lienig & Zeller, 1846): 13.VII. (P, 2 ex.)
Phiaris bipunctana (Fabricius, 1794): 2.VII. (P, 1 ex.)
Stictea mygindiana (Den. & Schiff., 1775): 6.VI. (P, 1 ex.)
Druh červeného seznamu v kategorii „téměř ohrožený“ (Farkač et al. 2005, jako *Olethreutes mygindianus* (Den. & Schiff., 1775)).
Rhopobota naevana (Hübner, 1817): 27.VIII. (P, 1 ex.)
Rhopobota myrtillana (Humphreys & Westwood, 1845): 6.VI. (P, 1 ex.)

Epinotia pygmaeana (Hübner, 1799): 8.V. (P, 1 ex.)
Eucosma cana (Haworth, 1811): 2.VII. (P, 1 ex.)
Lathronympha strigana (Fabricius, 1775): 2.VII. (P, 1 ex.)
Pammene herrichiana (Heinemann, 1854): 6.VI. (P, 1 ex.)

Sesiidae (nesytkovití)
Pennisetia hylaeiformis (Laspeyres, 1801) – nesytka maliníková: 12.VIII. (KL, 2 ex.)

Zygaenidae (vřetenuškovití)
Adscita statices (Linnaeus, 1758) – zelenáček šťovíkový: 6.VI. (P, 1 ex.), 2.VII. (KL, hojně; P, velmi hojně)
Zygaena viciae (Den. & Schiff., 1775) – vřetenuška komonicová: 13.VII. (KL, 1 ex.)

Hesperiidae (soumračníkovití)
Carterocephalus palaemon (Pallas, 1771) – soumračník jitrocelový: 2.VII. (KL, 1 ex.)
Thymelicus lineola (Ochsenheimer, 1808) – soumračník čárečkovaný: 12.VIII. (KL, P, hojně)
Ochlodes sylvanus (Esper, 1777) – soumračník rezavý: 6.VI. (KL, hojně), 2.VII. (KL, P, hojně)

Pieridae (běláskovití)
Leptidea juvernica Williams, 1946 – bělásek luční: 8.V. (KL, 1 ex.)
Nový údaj o výskytu druhu (donedávna v literatuře uváděného pod názvem *Leptidea reali* Reissinger, 1990) na Kraslicku.
Aporia crataegi (Linnaeus, 1758) (obr. 3) – bělásek ovocný: 6.VI. (KL, 1 ex.), 2.VII. (KL, 3 ex.)
Druh červeného seznamu v kategorii „téměř ohrožený“ (Farkač et al. 2005). Koncem 20. století byl tento bělásek v Česku považován za vyhynulého, poté se na naše území opět rozšířil a v rámci Čech dosud expanduje, přičemž v některých oblastech se již vyskytuje početně a pravidelně (Beneš et al. 2002, Macek et al. 2015).
Pieris brassicae (Linnaeus, 1758) – bělásek zelný: 6.VI. (KL, 1 ex.), 12.VIII. (KL, 1 ex.)
Pieris rapae (Linnaeus, 1758) – bělásek řepový: 12.VIII. (P, více ex.)
Pieris napi (Linnaeus, 1758) – bělásek řepkový: 8.V. (KL, 2 ex.; P, 2 ex.), 6.VI. (KL, P, hojně), 2.VII. (KL, P, hojně), 12.VIII. (P, několik ex.)

Colias palaeno (Linnaeus, 1761) (obr. 4) – žluťásek borůvkový: 2.VII. (P, 3 ex.)
Druh červeného seznamu v kategorii „zranitelný“ (Farkač et al. 2005) a silně ohrožený druh dle vyhlášky č. 395/1992 Sb. U nás již pouze v Čechách, na Moravě vymřelý. Největší populace se udržely na Šumavě, krušnohorské populace jsou výrazně méně početné (Macek et al. 2015). Ve studované oblasti jej lze považovat za jeden z deštníkových druhů pro management rašelinných a mokřadních fragmentů s porosty vlochyně. Pět historických exemplářů z lokality Přebuz (14. a 18.VII.1948, Obermajer leg.) je deponováno ve sbírce Západočeského muzea v Plzni (Němec 1985), aktuální nálezy v zájmovém území uvádí Vitner (2009).
Gonepteryx rhamni (Linnaeus, 1758) – žluťásek řešetlákový: 8.V. (KL, více ex.), 12.VIII. (KL, více ex.)

Lycaenidae (modráskovití)
Lycaena virgaureae (Linnaeus, 1758) – ohniváček celíkový: 12.VIII. (KL, hojně)
Druh v posledních 20 až 30 letech výrazně ustoupil z celých oblastí (zejména nižší a střední polohy), pouze lokálně (např. některá pohraniční pohoří a jejich podhůří) se udržel ve větších četnostech (Macek et al. 2015).
Lycaena tityrus (Poda, 1761) – ohniváček černoskvrnný: 12.VIII. (KL, 2 ex.)
Lycaena hippothoe (Linnaeus, 1761) (obr. 5) – ohniváček modrolemý: 6.VI. (KL, 4 ex.), 2.VII. (KL, P, více ex.)
Mizející (především v nižších polohách) druh, zejména vlhčích luk (Macek et al. 2015).
Polyommatus icarus (Rottemburg, 1775) – modrásek jehlicový: 2.VII. (P, 1 ex.), 12.VIII. (KL, 1 ex.)

Nymphalidae (babočkovití)
Argynnis paphia (Linnaeus, 1758) – perleťovec stříbropásek: 12.VIII. (KL, hojně)
Argynnis aglaja (Linnaeus, 1758) – perleťovec velký: 12.VIII. (P, hojně)
Argynnis adippe (Den. & Schiff., 1775) – perleťovec prostřední: 2.VII. (KL, 1 ex.)
Druh červeného seznamu v kategorii “zranitelný” (Farkač et al. 2005), aktuálně se místy opět objevuje častěji (Macek et al. 2015). Výskyt z Kraslicka dosud neudáván (srov. Hejkal et al. 2014).
Brenthis ino (Rottemburg, 1775) – perleťovec kopřivový: 2.VII. (KL, několik ex.)
Dříve vzácnější a výlučně podhorský až horský druh, aktuálně zvyšuje početnost a místy proniká i do nížin (Macek et al. 2015).
Boloria selene (Den. & Schiff., 1775) – perleťovec dvanáctitečný: 12.VIII. (P, 2 ex.)

Nymphalis antiopa (Linnaeus, 1758) – babočka osiková: 12.VIII. (KL, 1 ex.; P, několik ex.)
Inachis io (Linnaeus, 1758) – babočka paví oko: 8.V. (P, 2 ex.), 6.VI. (P, hojně), 12.VIII. (KL, P, hojně)
Aglais urticae (Linnaeus, 1758) – babočka kopřivová: 6.VI. (P, 1 ex.), 2.VII. (KL, 1 ex.; P, 1 ex.), 12.VIII. (P, hojně)
Vanessa atalanta (Linnaeus, 1758) – babočka admirál: 12.VIII. (KL, 1 ex.; P, 1 ex.)
Vanessa cardui (Linnaeus, 1758) – babočka bodláková: 8.V. (KL, 1 ex.), 6.VI. (KL, 2 ex.)
Polygonia c-album (Linnaeus, 1758) – babočka bílé C: 8.V. (KL, 1 ex.)
Araschnia levana (Linnaeus, 1758) – babočka síťkovaná: 6.VI. (KL, 1 ex.), 12.VIII. (KL, několik ex.)
Melitaea athalia (Rottemburg, 1775) – hnědásek jitrocelový: 6.VI. (KL, 3 ex.), 2.VII. (KL, P, velmi hojně), 13.VII. (P, hojně)
V době letu byl v sezóně 2015 (zejména v enklávě Přebuzi) dominantním druhem denních motýlů, v odhadovaném počtu řádově až tisíců dospělců.
Pararge aegeria (Linnaeus, 1758) – okáč pýrový: 6.VI. (KL, 1 ex.)
Coenonympha pamphilus (Linnaeus, 1758) – okáč poháňkový: 8.V. (KL, 1 ex.), 6.VI. (KL, hojně; P, více ex.), 2.VII. (KL, 1 ex.)
Coenonympha glycerion (Borkhausen, 1788) – okáč třeslicový: 2.VII. (KL, P, několik ex.), 13.VII. (P, 1 ex.)
Aphantopus hyperantus (Linnaeus, 1758) – okáč prosíčkový: 2.VII. (KL, hojně), 13.VII. (P, hojně)
Maniola jurtina (Linnaeus, 1758) – okáč luční: 2.VII. (KL, P, hojně), 13.VII. (P, 2 ex.), 12.VIII. (KL, P, několik ex.)
Erebia ligea (Linnaeus, 1758) – okáč černohnědý: 12.VIII. (KL, 1 ex.; P, hojně)
Erebia medusa (Den. & Schiff., 1775) – okáč rosičkový: 6.VI. (KL, P, hojně), 2.VII. (P, hojně)
Melanargia galathea (Linnaeus, 1758) – okáč bojínkový: 2.VII. (KL, 1 ex.), 12.VIII. (KL, 1 ex.)

Crambidae (travařík ovití)
Scoparia pyralella (Den. & Schiff., 1775): 2.VII. (P, 1 ex.), 27.VIII. (P, 1 ex.)
Chrysoteuchia culmella (Linnaeus, 1758): 6.VI. (P, 1 ex.)
Crambus lathoniellus (Zincken, 1817): 6.VI. (P, 1 ex.)
Pyrausta purpuralis (Linnaeus, 1758): 27.VIII. (P, 1 ex.)

Drepanidae (srpokřídlecovití)

Ochropacha duplaris (Linnaeus, 1761) – můřice dvojtečná: 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)

Lasiocampidae (bourovcovití)

Macrothylacia rubi (Linnaeus, 1758) – bourovec ostružiníkový: 6.VI. (KL, 1 ex.)

Cosmotriche lobulina (Den. & Schiff., 1775) – bourovec měsíčitý: 6.VI. (P, 1 ex.)

Saturniidae (martináčovití)

Saturnia pavonia (Linnaeus, 1758) – martináč habrový: 8.V. (KL, P, hojně)

Druh časnějšího jarního aspektu, v době letu běžný až dominantní v obou enklávách.

Sphingidae (lišajovití)

Mimas tiliae (Linnaeus, 1758) – lišaj lipový: 2.VII. (P, 1 ex.)

Sphinx pinastri Linnaeus, 1758 – lišaj borový: 6.VI. (P, 3 ex.), 13.–14.VII. (KL, 2 ex.)

Macroglossum stellatarum (Linnaeus, 1758) – dlouhozobka svízelová: 2.VII. (KL, 1 ex.)

Deilephila porcellus (Linnaeus, 1758) – lišaj kyprejový: 6.VI. (P, velmi hojně), 2.VII. (P, 2 ex.)

Geometridae (píďalkovití)

Lomographa temerata (Den. & Schiff., 1775): 6.VI. (P, 1 ex.)

Peribatodes secundaria (Den. & Schiff., 1775): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)

Lokálnější píďalka vyšších poloh (Macek et al. 2012).

Alcis repandata (Linnaeus, 1758): 2.VII. (P, 1 ex.), 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)

Ectropis crepuscularia (Den. & Schiff., 1775): 8.V. (P, 2 ex.), 6.VI. (P, 1 ex.)

Ematurga atomaria (Linnaeus, 1758): 8.V. (P, 1 ex.), 6.VI. (P, hojně), 2.VII. (P, 1 ex.)

Cabera pusaria (Linnaeus, 1758): 2.VII. (P, 1 ex.), 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)

Pungeleria capreolaria (Den. & Schiff., 1775): 27.VIII. (P, 1 ex.)

Tento dříve vzácnější druh jehličnatých lesů vyšších poloh v současnosti místně proniká i do níže položených oblastí (Macek et al. 2012; P. Heřman, nepublikovaná data).

Pseudopanthera macularia (Linnaeus, 1758): 6.VI. (KL, 1 ex.)

Siona lineata (Scopoli, 1763): 6.VI. (KL, 1 ex.), 2.VII. (KL, P, hojně)

Odontopera bidentata (Clerck, 1759): 6.VI. (P, 1 ex.)

Plagodis dolabraria (Linnaeus, 1767): 6.VI. (P, 1 ex.)
Macaria liturata (Clerck, 1759): 2.VII. (P, 1 ex.)
Macaria brunneata (Thunberg, 1784): 2.VII. (P, 1 ex.), 13.VII. (P, 1 ex.)
Chiasmia clathrata (Linnaeus, 1758): 6.VI. (P, 1 ex.)
Geometra papilionaria (Linnaeus, 1758): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Jodis putata (Linnaeus, 1758): 6.VI. (P, 1 ex.)
Aplocera praeformata (Hübner, 1826): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Odezia atrata (Linnaeus, 1758): 2.VII. (KL, P, hojně)
Typický luční druh vyšších poloh, v poslední době proniká i na níže položená stanoviště (Heřman & Liška 2012).
Lampropteryx suffumata (Den. & Schiff., 1775): 6.VI. (P, 2 ex.)
Eulithis testata (Linnaeus, 1761): 27.VIII. (P, 1 ex.)
Eulithis populata (Linnaeus, 1758): 13.–14.VII. (KL, hojně), 27.VIII. (P, 1 ex.)
Dysstroma truncata (Hufnagel, 1767): 13.VII. (P, 1 ex.)
Thera obeliscata (Hübner, 1787): 6.VI. (P, 1 ex.)
Thera variata (Den. & Schiff., 1775): 27.VIII. (P, 1 ex.)
Colostygia pectinataria (Knoch, 1781): 6.VI. (KL, 1 ex.), 2.VII. (P, 1 ex.), 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Eupithecia tantillaria Boisduval, 1840: 6.VI. (P, hojně)
Eupithecia lanceata (Hübner, 1825): 8.V. (P, velmi hojně)
Pasiphila debiliata (Hübner, 1817): 13.–14.VII. (KL, 2 ex.)
Lokální a nehojný druh (Macek et al. 2012).
Hydriomena furcata (Thunberg, 1784): 27.VIII. (P, 1 ex.)
Entephria caesiata (Den. & Schiff., 1775): 2.VII. (P, 4 ex.)
Perizoma alchemillata (Linnaeus, 1758): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Perizoma albulata (Den. & Schiff., 1775): 6.VI. (KL, hojně; P, 2 ex.)
Scotopteryx chenopodiata (Linnaeus, 1758): 2.VII. (KL, 2 ex.)
Xanthorhoe spadicearia (Den. & Schiff., 1775): 8.V. (KL, 1 ex.), 6.VI. (P, hojně)
Xanthorhoe montanata (Den. & Schiff., 1775): 6.6. (KL, 2 ex.), 2.7. (KL, P, hojně), 13.VII. (P, 1 ex.)
Xanthorhoe fluctuata (Linnaeus, 1758): 6.VI. (P, 1 ex.)
Xanthorhoe incursata (Hübner, 1803): 6.VI. (P, 1 ex.)
Vzácněji nalézaná píďalka přirozených horských smrčin, vývojově vázaná na borůvku (*Vaccinium myrtillus*). Výskyt v Jizerských horách, Krkonoších, Orlických horách, na Šumavě a historicky též v Krušných horách uvádějí např. Krampl & Marek (2003).
Epirrhoe tristata (Linnaeus, 1758): 6.VI. (P, 2 ex.), 2.VII. (KL, 1 ex.; P, 1 ex.)

Epirrhoe alternata (Müller, 1764): 8.V. (KL, 1 ex.), 6.VI. (KL, 1 ex.; P, hojně), 27.VIII. (P, 1 ex.)
Epirrhoe molluginata (Hübner, 1813): 2.VII. (P, 1 ex.)
Idaea ochrata (Scopoli, 1763): 13.VII. (P, 1 ex.)
Lokální xerotermní druh (Macek et al. 2012).
Timandra comae Schmidt, 1931: 27.VIII. (P, 1 ex.)

Notodontidae (hřbetozubcovití)
Furcula furcula (Clerck, 1759) – hranostajník jívový: 6.VI. (P, 1 ex.)

Erebidae
Cybosia mesomella (Linnaeus, 1758) – dvojtečník bělavý: 2.VII. (KL, 1 ex.)
Atolmis rubricollis (Linnaeus, 1758) – lišejníkovec černý (obr. 6): 6.VI. (P, 1 ex.), 2.VII. (P, hojně)
Eilema lurideola (Zincken, 1817) – lišejníkovec obecný: 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Phragmatobia fuliginosa (Linnaeus, 1758) – přástevník šťovíkový: 2.VII. (P, 1 ex.), 27.VIII. (P, 1 ex.)
Parasemia plantaginis (Linnaeus, 1758) – přástevník jitrocelový: 13.VII. (P, 1 ex.)
Diacrisia sannio (Linnaeus, 1758) – přástevník chrastavcový: 2.VII. (KL, 2 ex.; P, 1 ex.)
Callimorpha dominula (Linnaeus, 1758) – přástevník hluchavkový: 8.V. (KL, 3 housenky na *Rubus idaeus*)
Hypena crassalis (Fabricius, 1787) – zobonosec borůvkový: 6.VI. (P, 2 ex.), 2.VII. (P, 1 ex.)
Hypena proboscidalis (Linnaeus, 1758) – zobonosec kopřivový: 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Euclidia glyphica (Linnaeus, 1758) – jetelovka hnědá: 6.VI. (KL, hojně), 2.VII. (KL, několik ex.)
Euclidia mi (Clerck, 1759) – jetelovka menší: 6.VI. (KL, hojně; P, 1 ex.)

Noctuidae (můrovití)
Autographa gamma (Linnaeus, 1758): 8.V. (P, 1 ex.), 6.VI. (P, 1 ex.), 2.VII. (KL, P, několik ex.), 13.–14.VII. (P, 1 ex.), 27.VIII. (P, 1 ex.)
Deltote pygarga (Hufnagel, 1766): 6.VI. (KL, 1 ex.)
Acronicta auricoma (Den. & Schiff., 1775): 6.VI. (P, 1 ex.)
Hoplodrina octogenaria (Goeze, 1781): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Phlogophora meticulosa (Linnaeus, 1758): 27.VIII. (P, 1 ex.)

Crypsedra gemmea (Treitschke, 1825) (obr. 7): 27.VIII. (P, 3 ex.)
Lokálnější luční můra, v našich podmínkách s afinitou k vyšším polohám (Macek et al. 2008).
Denticucullus pygmina (Haworth, 1809): 27.VIII. (P, 1 ex.)
Photedes minima (Haworth, 1809): 2.VII. (P, 1 ex.)
Apamea monoglypha (Hufnagel, 1766): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Oligia latruncula (Den. & Schiff., 1775): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Lithomoia solidaginis (Hübner, 1803): 27.VIII. (P, 5 ex.)
Eupsilia transversa (Hufnagel, 1766): 10.X. (P, 1 ex.)
Panolis flammea (Den. & Schiff., 1775): 8.V. (P, 1 ex.)
Orthosia gothica (Linnaeus, 1758): 8.V. (P, 1 ex.)
Cerapteryx graminis (Linnaeus, 1758): 27.VIII. (P, 1 ex.)
Lacanobia thalassina (Hufnagel, 1766): 13.–14.VII. (KL, 2 ex.)
Hada plebeja (Linnaeus, 1761): 6.VI. (P, 1 ex.)
Mamestra brassicae (Linnaeus, 1758): 27.VIII. (P, 1 ex.)
Mythimna impura (Hübner, 1808): 13.–14.VII. (KL, 2 ex.)
Ochropleura plecta (Linnaeus, 1761): 6.VI. (KL, 1 ex.; P, 1 ex.), 2.VII. (P, 1 ex.), 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Diarsia mendica (Fabricius, 1775): 6.VI. (KL, 3 ex.), 2.VII. (P, 1 ex.)
Diarsia brunnea (Den. & Schiff., 1775): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Cerastis rubricosa (Den. & Schiff., 1775): 8.V. (P, 1 ex.)
Lycophotia porphyrea (Den. & Schiff., 1775): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Noctua pronuba (Linnaeus, 1758): 27.VIII. (P, 1 ex.)
Noctua interposita (Hübner, 1790): 27.VIII. (P, 1 ex.)
Noctua comes Hübner, 1813: 27.VIII. (P, 2 ex.)
Noctua fimbriata (Schreber, 1759): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Eurois occulta (Linnaeus, 1758): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)
Xestia c-nigrum (Linnaeus, 1758): 27.VIII. (P, 3 ex.)
Xestia baja (Den. & Schiff., 1775): 13.–14.VII. (KL, 1 ex.)

Diskuse

Příspěvek uvádí celkem 167 druhů motýlů zjištěných na zkoumaném území. Ze spektra tzv. velkých motýlů (skupina „Macrolepidoptera“, zjištěno celkem 133 druhů), kde jsou uspokojivěji známy biotopové preference (Beneš et al. 2002, Macek et al. 2007, 2008, 2012, 2015), zaujímají na sledovaném území největší podíl (přibližně 64 %) druhy s různě vyvinutou vazbou na prostředí se zastoupením lesa (mezofilní 2. a 3. stupně, hygrofilní 2. stupně). Následují druhy

s afinitou k různým typům lučních stanovišť (zejména mezofilní a hygrofilní 1. stupně), které jsou zastoupeny zhruba 22 %, poté druhy ubikvistní (11 %), a zbytek zaujímají pouze jednotlivé druhy xerotermofilní, eurytopní a tyrfofilní.

Necelou třetinu z celkového počtu zjištěných druhů lze označit za druhy pro zkoumané území typizační ve vztahu k jeho nadmořské výšce a vegetačnímu charakteru. Jedná se obecně o druhy vyšších poloh, vývojově na sledovaných lokalitách vázané především na smrk (obaleč *Epinotia pygmaeana*, bourovec *Cosmotriche lobulina*, píďalky *Peribatodes secundaria* a *Pungeleria capreolaria*), brusnice (kovovníček *Incurvaria oehlmanniella*, makadlovka *Athrips pruinosella*, obaleči *Acleris laterana*, *Phiaris bipunctana*, *Stictea mygindiana*, *Rhopobota naevana*, *R. myrtillana*, žluťásek *Colias palaeno*, píďalky *Macaria brunneata*, *Jodis putata*, *Pasiphila debiliata*, *Xanthorhoe incursata*, zobonosec *Hypena crassalis*, můra *Eurois occulta*), rovněž na mechy (obaleč *Phiaris palustrana*), kapradiny (hrotnokřídlec *Pharmacis fusconebulosa*), trávy (okáč *Erebia ligea*, můra *Crypsedra gemmea*), miříkovité byliny (píďalka *Odezia atrata*) nebo druhy vázané na vřes (krásněnka *Pleurota bicostella*, makadlovka *Neofaculta ericetella*, můra *Lycophotia porphyrea*). Martináč *Saturnia pavonia*, píďalka *Entephria caesiata* a můra *Lithomoia solidaginis* se zde mohou vyvíjet jak na brusnicích, tak i na vřesu (*S. pavonia* i na dalších rostlinách v podrostu, např. ostružinících). Určitým kontrastem k tomuto společenstvu je např. nález teplomilné píďalky *Idaea ochrata*, která zde zřejmě může přežívat na plošně omezených fragmentech "stepní" vegetace (exponované stěny terénních depresí, zbytky základů bývalých staveb), zároveň je však možné, že se v případě nalezeného jedince jednalo pouze o zálet z nižších poloh podkrušnohorské pánve. Z ochranářského hlediska jsou nejvýznamnější čtyři druhy, považované dle stávajícího červeného seznamu (Farkač et al. 2005) za ohrožené, a to obaleč *Stictea mygindiana*, bělásek *Aporia crataegi*, žluťásek *Colias palaeno* a perleťovec *Argynnis adippe*. Oproti dřívějším průzkumům motýlí fauny Kraslicka (Jiskra 2005, 2006, 2007a, b, Vitner 2009, Hejkal et al. 2014) tato práce ze skupiny tzv. denních motýlů (Rhopalocera) nově uvádí druhy *Leptidea juvernica* a *Argynnis adippe*, čímž počet druhů této skupiny udávaných z regionu Kraslicka vzrůstá na 52. Výskyt rašelinných druhů *Glyphipterix haworthana*, *Elachista kilmunella* a *Athrips pruinosella* v komplexu Rolavských vrchovišť naznačuje vysokou hodnotu zdejších lepidopterocenóz a potenciál pro objevy dalších tyrfobiontních a tyrfofilních taxonů.

Uvedené závěry je však třeba považovat pouze za orientační, neboť se většinou opírají pouze o jednosezónní průzkum, jehož průběh mohl být ovlivněn řadou

lépe i obtížněji specifikovatelných faktorů, a podařilo se tedy podchytit pouze určitou část motýlího společenstva. Systematičtějším průzkumem rozloženým do delšího časového intervalu by bylo možno výčet druhů zjištěných na sledovaném území dále rozšířit, a postupně tak zpřesňovat znalosti o charakteru motýlího společenstva této pozoruhodné oblasti.

Poděkování

Autor děkuje J. Liškovi (Strnady) za poskytnutí nálezových dat z lokalit Rolava – Velké jeřábí jezero a Rolava – Velký močál, výpomoc s determinací některých druhů skupiny „Microlepidoptera“ a komentáře k rukopisu práce. J. Hejkal (Kraslice) poskytl dvě ze zveřejněných fotografií, obtížněji dostupné rukopisy zpráv z entomologických průzkumů v zájmovém regionu a připomínkoval první verzi rukopisu.

Obr. 3. Bělásek *Aporia crataegi* (Přebuz, 18.VII.2013). Foto J. Hejkal.
Fig. 3. The White *Aporia crataegi* (Přebuz, July 18, 2013). Photo by J. Hejkal.

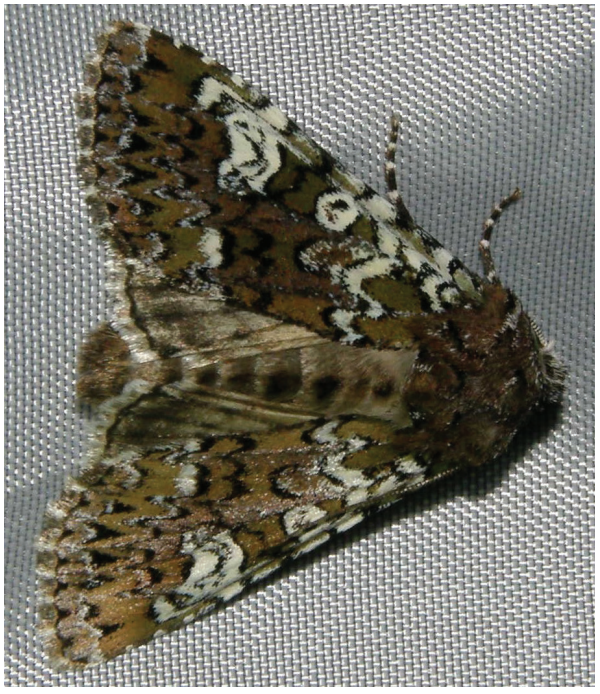
Obr. 4. Žluťásek *Colias palaeno* (Přebuz, 4.VII.2006). Foto J. Hejkal.
Fig. 4. The Clouded Yellow *Colias palaeno* (Přebuz, July 4, 2006). Photo by J. Hejkal.

Obr. 5. Ohniváček *Lycaena hippothoe* (Krásná Lípa, 6.VI.2015). Foto P. Heřman.
Fig. 5. The Copper *Lycaena hippothoe* (Krásná Lípa, June 6, 2015). Photo by P. Heřman.

Obr. 6. Lišejníkovec *Atolmis rubricollis* u světelného zdroje (Přebuz, 2.VII.2015). Foto P. Heřman.
Fig. 6. The Footman *Atolmis rubricollis* at light source (Přebuz, July 2, 2015). Photo by P. Heřman.

Obr. 7. Můra *Crypsedra gemmea* u světelného zdroje (Přebuz, 27.VIII.2015). Foto P. Heřman.
Fig. 7. The Moth *Crypsedra gemmea* at light source (Přebuz, August 27, 2015). Photo by P. Heřman.

Literatura

Beneš J., Konvička M., Dvořák J., Fric Z., Havelda Z., Pavlíčko A., Vrabec V. & Weidenhoffer Z. [eds] (2002): Motýli České republiky: Rozšíření a ochrana I, II. Butterflies of the Czech Republic: Distribution and conservation I, II. – Společnost pro ochranu motýlů, Praha, 857 p.

Farkač J., Král D. & Škorpík M. [eds] (2005): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red List of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 p.

Hejkal J., Michálek J., Sychra J., Bezděčka P., Dvořák D., Malenovský I., Melichar V. & Uhlík P. (2014): Přehled zvláště chráněných a ohrožených druhů hub, lišejníků, rostlin a živočichů Kraslicka. – Sborník muzea Karlovarského kraje 22: 153–184.

Heřman P. & Liška J. (2012): Zajímavé nálezy motýlů (Lepidoptera) v Českém krasu. Interesting records of Lepidoptera in the Bohemian Karst. – Fragmenta Ioannea Collecta 15: 21–28.

Jiskra P. (2005): Inventarizační průzkum. Evropsky významné lokality Krušnohorské plató – Rolavská vrchoviště. Denní motýli (Lepidoptera) a vážky (Odonata). – Ms., 8 p. [Depon. in: Městský úřad Kraslice, odbor životního prostředí]

Jiskra P. (2006): Inventarizační průzkum. NPR Velký močál, přechodové rašeliniště podél vodního toku Skřiváně, rybník u osady Mezihorská. Denní motýli (Lepidoptera) a vážky (Odonata). – Ms., 14 p. [Depon. in: Městský úřad Kraslice, odbor životního prostředí]

Jiskra P. (2007a): Inventarizační průzkum. Přírodní památka Studenec, "Liboc" a "Mlýnská", "Sněženský vrch". Denní motýli (Lepidoptera) a vážky (Odonata). – Ms., 14 p. [Depon. in: Městský úřad Kraslice, odbor životního prostředí]

Jiskra P. (2007b): Vážky a denní motýli Přední Liboce, Sněžné a Studence. – Příroda Kraslicka 1: 53–66.

Krampl F. & Marek J. (2003): Faunisticky významné nálezy motýlů (Lepidoptera) v Jizerských horách, Česká republika, v letech 1999–2003 a ekologicko-geografické poznámky k šíření některých druhů. Important faunistic records of moths and butterflies (Lepidoptera) of the Jizerské hory Mts., Czech Republic, from the years 1999–2003, with some eco-geographical remarks to expanding species. Sborník Severočeského Muzea, Přírodní Vědy, 23: 127–174.

Laštůvka Z. & Liška J. (2011): Komentovaný seznam motýlů České republiky. Annotated checklist of moths and butterflies of the Czech Republic (Insecta: Lepidoptera). – Biocont Laboratory, Brno, 148 p.

Macek J., Dvořák J., Traxler L. & Červenka V. (2007): Motýli a housenky střední Evropy. Noční motýli I. – Academia, Praha, 376 p.

Macek J., Dvořák J., Traxler L. & Červenka V. (2008): Motýli a housenky střední Evropy. Noční motýli II. – můrovití. – Academia, Praha, 492 p.

Macek J., Laštůvka Z., Beneš J. & Traxler L. (2015): Motýli a housenky střední Evropy IV. Denní motýli. – Academia, Praha, 539 p.

Macek J., Procházka J. & Traxler L. (2012): Motýli a housenky střední Evropy. Noční motýli III. – píďalkovití. – Academia, Praha, 424 p.

Němec F. (1985): Soupis sbírek Západočeského muzea v Plzni. Lepidoptera, 1. část. – Sborník Západočeského muzea v Plzni, Příroda, 54, 76 p.

Vitner Č. (2009): Výsledky inventarizačního průzkumu listorohých brouků (Coleoptera: Scarabaeoidea), provedeného na území správního obvodu města Kraslice v roce 2009. – Ms., 14 p. [Depon. in: Městský úřad Kraslice, odbor životního prostředí]